

I.A. ДЬОМІН. СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ МІЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

На основі аналізу теоретичних положень адміністративного права та новітнього законодавства у сфері протидії корупцією міліцією України розкрита структура та удосконалений зміст елементів адміністративно-правових відносин у сфері протидії корупції міліцією України.

Ключові слова: структура, адміністративно-права норма, адміністративно-праві відносини.

На основе анализа теоретических положений административного права и новейшего законодательства в сфере противодействия коррупции милицией Украины раскрыта структура и усовершенствованно содержание элементов административно-правовых отношений в сфере противодействия коррупции милицией Украины.

Ключевые слова: структура, административно-правовые нормы, административно-правовые отношения.

The article is based on the analysis of theoretical principles of administrative law and modern legislation on anti-corruption police of Ukraine, the disclosed structure and improved content elements of administrative and legal relations in the area of combating police corruption in Ukraine.

Key words: structure, administrative and legal norms, administrative and legal relations, opposition, police

Корупція є вкрай негативним явищем, її суспільна небезпечність полягає у тому, що вона: підриває авторитет держави, завдає шкоди утвердженню демократичних основ управління суспільством, побудові та функціонуванню державного апарату, суттєво обмежує конституційні права і свободи людини та громадянина, особливо пересічних громадян, які найбільше потерпають від корупції і не в змозі уникнути корупційного тягаря, втрачають при цьому віру в демократичні засади суспільства і держави¹.

Одне із провідних чинників щодо висвітлення адміністративно-правових відносин у сфері протидії корупції є їх потреба розкриття її структури. Проблему визначення структури адміністративно-правових відносин і діяльності міліції щодо протидії корупції частково висвітлювали вітчизняні вчені М.Ю. Бездольний, М.В. Буроменський, А.В. Гайдук, М.В. Грищенко, Д.Г. Заброта, М.І. Мельник, Ю.П. Мірошник, С.В. Невмержицький, О.В. Сердюк, О.В. Терещук, В.В. Фесенко, Ф.П. Шульженко та ін. Проте безпосередньо предметом їх досліджень зазначена проблематика не була, свої зусилля вони зосереджували на більш загальних чи спеціальних проблемах.

В сучасній юридичній літературі до структури адміністративно-правових відносин відносять: суб'єкти адміністративно-правових правовідносин, об'єкти правовідносин та юридичні факти².

Суб'єкти – це учасники адміністративно-правових відносин, які мають суб'єктивні права та юридичні обов'язки й наділені специфічними юридичними властивостями. Іншими словами до суб'єктів адміністративно-правових відносин відносяться, як суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, зокрема міліція України, та суб'єкти відповідальності за корупційні пра-

вопорушення³.

Об'єкти – це те, на що спрямовані інтереси суб'єктів, те, з приводу чого вони вступають в адміністративно-правові відносини. Юридичні факти – це юридичні підстави виникнення, зміни або припинення правовідносин.

Між цими елементами існує нерозривний зв'язок. Міліція України, вступають в них з метою забезпечення прав і свобод людини і громадянина публічного інтересу суспільства і держави. Для досягнення цієї мети працівники міліції здійснюють певні дії, спрямовані на досягнення корисного результату. Цей результат і є одним із об'єктів адміністративно-правових відносин.

Таким чином, об'єкти адміністративного права у сфері протидії корупції міліцією України поділяються на: дії працівників міліції наприклад, коли вони документують корупційне діяння.; матеріальні предмети світу, створені природою або людиною; національна грошова одиниця, валюта, сертифікати, лотерейні білети та ін.; продукти духовної та інтелектуальної творчості, наприклад твори, мистецтва, живопису, корисні моделі тощо, коли вони використовуються з метою корупційного діяння.

До складу адміністративно-правових відносин входять юридичні обов'язки та суб'єктивні права – останні у значенні провиможностей суб'єктів⁴. В юридичній літературі зазначено отримало назву змісту адміністративно-правових відносин.

Суб'єктивне право – це передбачені для уповноваженої особи вид і міра можливої або дозволеної поведінки, забезпечені відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) осіб. Але в адміністративному праві нас цікавить не просто суб'єктивне право, а «суб'єктивне публічне право»⁵. На думку Б.О. Кістяківського, суб'єктивні публічні особисті права відрізняються від приватних тих, що вони не можуть бути відчужуваними⁶.

Публічне суб'єктивне право – це складне явище, яке у сфері протидії корупції міліцією України включає в себе ряд повноважень: право громадян вимагати від міліції здійснення юридичних дій направлених на протидії корупції захисту їх прав, свобод та законних інтересів; право працівників міліції вимагати від суб'єктів відповідальності за корупційне правопорушення дотримання свого обов'язку; право працівникам міліції привести в дію апарат примусу проти суб'єкта відповідальності за корупційне правопорушення, якщо він порушує антикорупційне законодавство.

Юридичний обов'язок у зазначеній сфері це зобов'язання встановлені законодавством України для суб'єктів відповідальності за корупційне правопорушення свого обов'язку, яких потрібно дотримуватись в публічних інтересах та обов'язки працівників міліції боротися із корупцією при суворому дотримання принципу законності.

Виникнення у суб'єктів взаємних прав і обов'язків можливе лише на підставі настання певних юридичних умов юридичних фактів, закріплених у гіпотезах адміністративно-правових норм.

Юридичний факт – це конкретна життєва обставина, з якою норма адміністративного права пов'язує виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин. Головне призначення юридичних фактів у процесі адміністративно-правового регулювання протидії корупції міліцією України – це юридично забезпечити виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин у зазначеній сфері Юридичні факти забезпечують перехід від загальної моделі поведінки, закріпленої в адміністративно-правовій нормі, до конкретних

адміністративно-правових відносин. Для нас із юридичних фактів цікавим є його різновид – дії. Це вольові акти поведінки людей, які мають свідомо-вольовий характер.

Дії поділяються на правомірні дії, які здійснюються в межах адміністративно-правових норм, та протиправні, що здійснюються з порушенням адміністративно-правових норм. Різновидом протиправних дій є порушення суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення антикорупційного законодавства⁷.

Отже, структура адміністративно-правових відносини у протидії корупції міліцією України є загально прийнятою вона складатиметься із суб'єкти адміністративно-правових правовідносин, об'єкти правовідносин та юридичних фактів.

До суб'єктів адміністративно-правових відносин відносяться, як суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, зокрема міліція України, та суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.

Об'єкти адміністративного права у сфері протидії корупції міліцією України поділяються на: дії працівників міліції наприклад; матеріальні предмети світу, створені природою або людиною; національна грошова одиниця, валюта, сертифікати, лотерейні білети та ін.; продукти духовної та інтелектуальної творчості.

Протиправна дія, яка здійснюється суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення антикорупційного законодавства є основний елементом юридичних фактів у аналізовані сфері.

1. *Корупція* як негативне соціальне явище : шляхи її подолання в Україні та міжнародний досвід / [Бслоу Д.М., Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Різак І.М., Чечерський В.І.]. – Ужгород: Ліра, 2004. – С. 15-16. 2. *Адміністративне право України: підручник* / За ред. Т.О. Коломось. – К. : Істина, 2010. – С. 19. 3. *Закон України* від 11 червня 2009 р. 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня. 4. *Елистратов А.И.* Административное право : лекции. – М.: Типографія Т-ва И.Д. Сытина, 1911. – С. 45. 5. *Mayer O.* Deutsches Verwaltungsrecht / Otto Mayer. Berlin : Duncker & Humblot., 1924. – С. 103-122. 6. *Кистяковский Б.А.* Государственное право (общее и русское): [лекции Б.А. Кистяковского, читанные в Московском коммерческом институте в 1908/1909 академическом году]. – С. 543-544. 7. *Закон України* від 11 червня 2009 р. 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня. – № 130; *Закон України* від 11 червня 2009 р. № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня. – № 130; *Закон України* від 11 червня 2009 р. VI «Про внесення змін до деяких актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня.